

MESTO TISOVEC
VÁS POZÝVA NA

DEŇ SENIOROV

v programe účinkuje
MARTIN VETRÁK
spevák, moderátor
a zabávač
s piesňami Karola Duchoňa,
Karla Gota a ďalších

SPOLOČENSKÁ SÁLA MSKS V
TISOVCI

19 • OKTÓBER • 2023

17:00

OBČERSTVENIE

ZUZANA FIALOVÁ ROMAN POLÁČIK ZDENA STUDENKOVÁ

Donald Churchill / REŽIA: ĽUBOMÍR VAJDIČKA

ZAHRÁTE MI MANŽELA?

ALEBO MALIAR IZIEB

Predstavenie zrušené pre malý záujem

DS Daxner

DIVADELNÁ JESEŇ NETRADIČNE

ALEBO
DS DAXNER
NA FILMOVOM PLÁTNE

Pri príležitosti 30. výročia obnovenia DS Daxner bude od 12. októbra do 3. novembra 2023, v kinosále MsKS prebiehať premietanie 8. najdivadelných hier Divadelného súboru Daxner, 8 hier, ktoré boli za 30 rokov novoobnoveného súboru niečím výnimočné – najviac hraná, s najväčším počtom hercov, autorská, najúspešnejšia... Súčasťou Divadelnej jesene bude výstava venovaná 30. výročiu obnovenia DS Daxner inštalovaná v priestoroch Galérie v MSKS. Vyvrcholením pripomienky 30. výročia znovuoobnovenia činnosti DS Daxner bude 12. novembra 2023 premiéra novej hry Materské znamienko.

Rozpis premietaní:

- 12. október 2023, štvrtok **Slučka pre dvoch**
- 13. október 2023, piatok **Na jednom dvore**
- 19. október 2023, štvrtok **Boh Masakra**
- 20. október 2023, piatok **Správa o stave bodu G**
- 26. október 2023, štvrtok **Obchod na korze**
- 27. október 2023, piatok **Čudné popoludnie Dr. Hvezdoňa Burkeho**
- 2. november 2023, štvrtok **Pohreb**
- 3. november 2023, piatok **Láska k blížnemu**

Začiatky premietaní vždy o 18:00 hod.

PRÍDTE SI SPOLU S NAMI ZASPOMÍNAŤ NA NAŠE ÚSPEŠNÉ INSCENÁCIE.

Koncert obetiam represálií 50-tych rokov, Katolícky kostol Nanebovzatia Panny Márie Tisovec-Hámor
hora: MSSD, dole: SZ Nôta (foto z Clementisových dní 2023: René Sirota)

V rámci **Clementisových dní** sa konal aj pietny akt, pri ktorom sa primátor mesta Ján Vengrín, MBA prihovril prítomným. Príhovor vám prinášame v plnom znení: Vážení prítomní, milí hostia.

Dnes sme tu, aby sme si pripomenuli temné obdobie našej histórie, represálie a obeť, ktoré postihli našich spoluobčanov v 50. rokoch minulého storočia. Ani naše krásne a hrdé mesto, Mesto Tisovec, nezostalo ušetrené a naše srdcia sú dnes plné úcty a smútku kvôli tým, ktorí trpeli.

Náš rodák, Dr. Vladimír Clementis, ktorý sa stal významným politikom a diplomatom, zanechal nezmazateľnú stopu v našej histórii. Jeho osud bol však tragickým príkladom toho, ako politické represie môžu ovplyvniť životy nevinných ľudí.

Vlado Clementis ako začínajúci politik, v tridsiatych rokoch minulého storočia často chodieval rečniť na Hron. Pešo, z Tisovca cez Burdu, do Pohorelej a Závadky. V parlamentných voľbách v máji v roku 1935 sa stal poslancom Národného zhromaždenia za Horehronie. Jeho činnosť na Horehroní je spojená najmä s Pohorelou. Túto obec často navštevoval, zblížil sa s občanmi a nadviazal pevné priateľstvá.

Snažil sa im všemožne pomáhať. Po skončení vojny ani vo vysokých štátnych funkciách nezabudol na svojich priateľov, rodákov i voličov.

Už dlhých 41 rokov je v Tisovci september spojený so spomienkovým podujatím na nášho rodáka, politika, právnika, spisovateľa a ministra zahraničných vecí, Dr. Vladimíra Clementisa. V úsilí zachovať si jeho pamiatku sú od roku 1982 mesto Tisovec, obce Pohorelá a Závadka Nad Hronom organizátormi diaľkového turistického prechodu Clementisovou cestou, ktorého zakladateľom bol pán Milan Vojtko pri príležitosti nedožitých Clementisových osemdesiatin.

Dnes sa spoločne zaväzujeme, že budeme stáť za hodnotami spravodlivosti, ľudských práv a slobody. Pamätajme na minulosť, ale aj na našu schopnosť sa zdvíhnúť a budovať lepšiu budúcnosť pre naše deti a budúce generácie. Mesto Tisovec je silné svojou históriou, ale ešte silnejšie svojou odhodlanosťou. Spojme svoje sily a pracujme na tom, aby sme vytvorili miesto, aby sa takéto udalosti nikdy nezopakovali. Nezabudnime na našich predkov a budujme lepšiu budúcnosť spolu.

Aj dnes, na tomto pietnom mieste, venujme prosím tichú spomienku vzácnemu človeku, ktorý nám tu zanechal svoju stopu – Dr. Vladimírovi Clementisovi.

Nebo na zemi

Upútala ma krása rannej rosy,
nenaruším ju krokom bosým.
Tak len pozerám nemo,
predo mnou rozprestrela sa nebo.

Aký to zázrak cez deň vidieť vesmír,
žiaria a blikajú presne ako tie hore.
Teším sa z daru ktorého som svedkom,
aj oni pomaly naplňajú more,
ako nás vedomosti našich predkov.

Toľko farieb ani hor niet,
ich rôznorodosť nevpracem
do týchto viet.

Od snehovo bielej po slnečno žltú,
cez jarno - syto zelenú
i blankytno modrú,
podobnú čakanke kvetu.

Každý uhol pohľadu
inú farbu nůka,
hviezdami rozkvitla mi lúka.

Trbleť týchto denných hviezd
hladá mi dušu a jarý zrak.
Tá nádhera na mňa pôsobí
ako rozkvitnutý divý mak.

No zlodej hviezd slnko,
čochvíľa po jednej z nich kradne.
Väčšia tá sama
na smädnú zem spadne.

Od úžasu strácam reč.
Mravec vyšiel na steblo trávy
napil sa a beží preč.

Toto vidieť a neponúknuť iným nedá mi,
nech všetci majú nebo na zemi.
Veď by to bol hriech,
keby som len ja sám počúval
stebiel trávy šťastný smiech.

Karol Hruška

Oznam

Mestský úrad v Tisovci oznamuje občanom, že Mestská kompostáreň Rudov dvor bude pre verejnosť otvorená **len do konca októbra**.

Vývoz biologicky rozložiteľného odpadu z hnedých zberných nádob sa bude realizovať do konca novembra, každú stredu.

Zberný dvor bude pre občanov od novembra do konca februára otvorený v zimnom režime, a to:

Utorok 08:00 – 12:00 hod.
Štvrtok 11:00 – 15:00 hod.
Sobota 08:00 – 11:00 hod.

Ing. Miriama Janotíková,
referentka odd. výstavby,
ŽP a RM

Z činnosti primátora mesta v septembri

Okrem rutinných primátorských úkonov som v uplynulom období participoval aj na nasledovných podujatiach:

04.09. – Otvorenie nového školského roku v ZŠ Dr. V. Clementisa Tisovec

- Trojzpomienka pri príležitosti 79. výročia SNP – pamätník SNP Tisovec – príhovor, kladenie vencov, pamätník SNP – kladenie vencov Hnúšťa

05.09. – Účasť na Trojzpomienke pri príležitosti 79. výročia SNP – pamätník SNP Revúca

- stretnutie s občanmi v kancelárii primátora na MsÚ Tisovec /podnety, návrhy, pripomienky/

06.09. – pracovné stretnutie v Banskej Bystrici – verejné obstarávanie zákaziek pre mesto Tisovec

- pracovné stretnutie s GR StVS ohľadom presunu realizácie rekonštrukcie vodovodu na ul. Partizánskej na rok 2024

- účasť na komisii kultúry a športu

07.09. – stretnutie na MsÚ Tisovec s dištriktuálnym presbyterom ECAV v Tisovci

- pracovné rokovanie cez videomeeting so št. tajomníčkou Ministerstva dopravy K. Brunckovou

08.09. – pracovné stretnutie a kontrola v teréne so zástupcami Regionálnej správy ciest – plánované opravy výtlkov na miestnych komunikáciách v Tisovci a na R. Píle – meranie a značenie úsekov na opravy

11.09. – prijatie študentov I. ročníka EGT Tisovec v obradnej sieni MsÚ Tisovec

- pracovné rokovanie v RS ohľadom biologicky rozložiteľného odpadu

12.09. – pracovné stretnutie v Banskej Bystrici k príprave a realizácii spracovania žiadosti k projektu z Plánu obnovy na vybavenie učební / jazyková, fyzikálna, chemická, technická / pre ZŠ Dr. V. Clementisa

- účasť na komisii výstavby, rozvoja a cestovného ruchu

- účasť na komisii ZPOZ

13.09. – kontrola primátora v teréne zameraná na kontrolu a dodržiavanie stavebných prác a termínov pri realizácii regionálneho

- účasť na ekonomickej komisii

14.09. – pracovné stretnutie v kostole s pánom farárom Arturom Ciepielským – príprava koncertu obetiam represálií

19.09. – pracovné rokovanie na Sociálnej poisťovni v R. Sobote – podklady do projektov pre mesto Tisovec

20.09. – účasť na 35. mimoriadnom sneme ZMOS v Žiline, kde som zastupoval mesto Tisovec

/riešenie finančných problémov samospráv a ich nedostatok financovania,

migračná kríza, kompenzácie pre samosprávy, zonácie národných parkov/

21.09. – preberanie stavebných prác v ZŠ Dr. V. Clementisa Tisovec – ukončenie rekonštrukcie

/vymenené nové úsporné LED svetlá v triedach, výmena linolea na spoločných chodbách, nové el. rozvodné skrine a elektroinštalácia,

rekonštrukcia počítačovej učebne/

22.09. – prijatie Romana Knapčoka v kancelárii primátora, odovzdanie športového oblečenia pri príležitosti reprezentácie mesta Tisovec na 100. ročníku Medzinárodného maratónu mieru

- privítanie hostí z partnerských miest Ludgeřovice a Putnok na MsÚ Tisovec pri príležitosti spomienkových osláv venovaných nášmu rodákovi Vladimírovi Clementisovi

- účasť na koncerte v katolíckom kostole venovanom obetiam represálií 50. rokov minulého storočia

23.09. – stretnutie s turistami v sedle Burda počas pochodu Clementisovou cestou

- príhovor a kladenie vencov pri pamätníku Dr. V. Clementisa a rodnom dome

25.09. - pracovné rokovanie s p. Tóthom na MsÚ Tisovec za účasti členov jednotlivých komisii - prerokovanie aktualizácie Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Tisovec

- pracovné stretnutie so zástupcom firmy PMX net – koordinácia prác s MV SR

- kontrola miestností a pripravenosť samosprávy na voľby do NR SR

- účasť na dozornej rade mestskej firmy SMT

27.09. – konzultácie so zástupcami firiem o možnostiach a príprave ďalších možných projektov, z ktorých by mesto Tisovec vedelo v nadchádzajúcom období čerpať eurofondové finančné prostriedky

- účasť na mestskom zastupiteľstve

29.09. – kontrola pripravených podkladov a písomností do volieb NR SR, kontrola pripravených volebných miestností

- pracovná cesta Trenčín, Bratislava /podklady pre podanie projektu ZŠ Dr. V. Clementisa Tisovec/

30.09. – kontrola volebných miestností v jednotlivých volebných okrskoch mesta Tisovec pred otvorením volebných miestností s matrikárkou MsÚ Tisovec

Ján Vengrín, MBA

Spoza dverí

Prišiel ďalší školský rok. Či sa nám to páči alebo nie, je to holá realita. A tak sa 4. septembra bývalí ôsmaci stali deviatakmi – mazákmi a veľkí škôlkari

s rozziarenými i vystrašenými očkami hlbali vo svojej malej dušičke, čo ich to len v tej veľkej škole čaká!

No, neoddychovali sme celkom ani počas letných prázdnin a deti sa mohli zúčastniť letnej družiny.

Aktivít v nej bolo neúrekom. Hry, súťaže, príprava chutných nátierek (najviac im chutila vajčková), návšteva farmy Dolinka, kde si deti mohli niektoré zvieratká pozrieť zblízka, pohľadiť ich a dať im aj nejakú maškrtu. Práve tento výlet zdokumentoval fotením Tomáš Sirota, ktorý sa fotografovaniu venuje už od prvej triedy. Výhral dokonca aj niekoľko fotografických súťaží a umiestnil sa na prvom mieste aj medzi dospelákmi. (Talent zdedil iste po očkovi.) Foto je uverejnené na stránke školy.

Deti si v letnej družine vyrobili aj tzv. klubáče, za ktoré si potom medzi sebou nakupovali drobnosti, ktoré si priniesli z domu.

Navštívili tiež kamarátov v Materskej škole, v ktorej ich prekvapili rozprávkovým divadielkom. Pani knihovníčky z knižnice A. H. Škultétyho si zas pre nich v iný deň pripravili pútavé knižné úlohy.

Družinárske tanečnice navučili peknú tanečnú choreografiu a tú potom naučili aj svojich kamarátov. Neobišli ich ani tvorivé dielne, kde hlavným výrobným materiálom bol kartón. Posledný deň sa niesol v duchu maškartenia chutnej pizze a za aktivitu a slušné správanie každý účastník bol obdarený medailou. Veľké ďakujem patrí všetkým pani vychovateľkám a pani učiteľkám, ktoré si „ukradli“ z vlastnej dovolenky!

Pani škola ani v nasledujúcich prázdninových týždňoch neoddychovala. Za finančnej podpory mesta a úspešných projektov sa riešil a aj vyriešil havarijný stav školskej jedálne.

Ďalší projekt, zameraný na obnovu priestorov ZŠ, zastrešil opravu podláh na chodbách prvého a druhého stupňa, v triedach (i chodbách) sa menila elektroinštalácia a elektrické rozvody, uskutočnila sa výmena starých neónových svetiel za nové úsporné LED svetidlá, zrekonštruovala sa „od podlahy“ počítačová učebňa, v ktorej pribudnú aj nové počítače a ostatné zariadenie. Nový šat dostanú i šatne pri telocvičniach. Ani tu netreba šetriť chválou a poďakovaním všetkým zainteresovaným.

Keďže škola neoddychovala, aj jej zverenci spolu s pani učiteľkami začali zostra. Aj keď nám organizáciu poriadne zamotali rekonštrukčné práce, zvládli sme to aj vďaka kreativitě vedenia školy.

5. septembra sme prežili nádherný slnečný deň v areáli Šťavice. Deti si vyskúšali najrôznejšie hry a športové súťaženie. Zmorení, ale nabití endorfíni sme sa bez úrazu pred školou rozišli.

Tak, ako i v predchádzajúce roky, Mgr. P. Kertész pracuje na projektoch Recyklohier, s ktorými jej pomáhajú všetky kolegyne a všetci žiaci školy. A preto, ak máte doma, aj Vy, Vážení čitatelia Tisovského mesačníka, starý mobilný telefón, prineste ho na vrátnicu školy alebo požiadajte známeho školáka, ktorý ho prinesie do učebne biológie. Ešte môže byť užitočný napr. pri výrobe vesmírnej techniky!

V minulom školskom roku 2022/23 sa škola opäť prebojovala medzi 5 najlepších škôl z celého Slovenska, ktoré vyzbierali najviac kilogramov použitých batérií. Ak ich máte doma a tiež nevíete čo s nimi, platí ten istý postup ako pri mobiloch.

Recyklácia bateriek má zmysel, zabráni nielen úniku škodlivých látok do prírody, ale zároveň ochráni životné prostredie a prírodné zdroje. Z batérií je možné získať rôzne kovy, napr. železo, mangán, zinok, nikel, meď, ale aj plasty. Tieto suroviny sa ďalej využívajú na výrobu iných surovín. Životné prostredie vám zato s chuťou poďakuje.

Zapojili sme sa aj do novej výzvy Jesenný zber starého textilu. Pokiaľ máte doma „plné skrine“ oblečenia, ktoré naozaj nenosíte, pretože je už obnosené, malé, široké, úzke alebo vám jednoducho nesedí, prineste ho na vrátnicu školy do 11. októbra 2023 alebo priamo Mgr. P. Kertész. Vhodné bude vypraté letné i zimné, pánske, dámske aj detské oblečenie, zachovalý bytový textil, návliečky, plachty, periny, topánky, opasky, kabelky... Hlavným partnerom tejto výzvy je nezisková organizácia EKOCHARITA. Pomôžete nielen životnému prostrediu, ale i ľuďom v núdzi.

13. september je Medzinárodným dňom čokolády. Je oslavou najpopulárnejšej sladkosti na svete. Prečo práve tento deň? Pretože je to deň narodenin Roalda Dahla, autora mnohých obľúbených detských kníh, vrátane tej „Charlie a továreň na čokoládu“. Čokoláda má bohatú a fascinujúcu históriu. Jej korene siahajú až do dávnych civilizácií Mayov a Aztékov, ktorí pili nápoj z kakaových bôbov, známy ako „xocolatl“. Túto kakaovú pochúťku si naplno vychutnali aj žiaci I.B. Veď kto by sa netešil, keď sa učí o čokoláde. Deti zistili, ako a z čoho sa čokoláda vyrába, ale tiež aj to, akú dlhú cestu musí prejsť, kým si ju, ako samozrejmosť, kúpime v obchode. Celé vyučovanie riešili rôzne úlohy, cibrili si zmysly, spievali, tancovali a v závere dňa si aj pochutili na sladkej odmene. Spolu s nimi sa osladiť aj Mgr. J. Labošová.

V ten istý deň sa žiaci 9. ročníka zúčastnili spomienkového výstupu na Trstie. V tisovskom evanjelickom cintoríne si najprv uctili pamiatku Václava Vraného, botanika, pedagóga a zakladateľa organizovanej turistiky v Tisovci. Počas výstupu sa dozvedeli veľa zaujímavých informácií o jeho živote, práci, a tiež o prírodnej rezervácii Trstie. Zapálili sviečku pri mohyle, ktorú mu tisovskí turisti postavili z vďačnosti práve na mieste, kde dokonal. V chate sa potom občerstvili, posilnili dobrotami a plní zážitkov sa vybrali domov. Organizátorky Mgr. P. Kertész, Mgr. B. Gandžalová a Ing. E. Brndiarová ďakujú za spoluprácu KST Tisovec, Rodanovi Štrbovi a Ing. Jaroslavovi Brndiarovi. Verím, že z učiteľského nebička na nich celou cestou dozerala zanietaná turistka a ochránarka prírody pani učiteľka Mahuliena Štrbová.

25. septembra sa opäť deviataci zúčastnili dejepisnej exkurzie do Múzea holokaustu v Seredi. Múzeum vzniklo v priestoroch bývalého pracovného a koncentračného tábora. Prezreli si areál múzea, prechádzali sa autentickými barakami, v ktorých boli vystavené rôzne dokumenty, fotografie a dobové artefakty. Okrem iných aj dobytí vagon, v ktorom deportovali Židov do koncentračného tábora Osvienčim. Vypočuli si reálne svedectvá preživších ľudí a dostali k nim odborný výklad. Takto sa dotkli histórie, o ktorej sa ešte len budú v tomto školskom roku učiť. Exkurzia bola organizovaná v spolupráci s SOŠ Tisovec. Venovala sa im PaedDr. A. Keletiová.

Žiaci druhého stupňa základnej školy sa už po dva školské roky zapojili do projektu Vedieť viac, ktorý realizovala nezisková organizácia SEEDS. V rámci projektu boli implementované zaujímavé a pútavé prednášky na témy zamerané najmä na učivo geografie, kritické myslenie a budovanie schopnosti rozumieť a vedieť viesť dialóg. Prezentácie zábavnou, obrázkovo-prezenčnou formou, priniesli žiakom nové informácie, vzbudili ich zvedavosť a túžbu ďalej spoznávať a starať sa o to, čo máme na našej planéte Zem. Okrem poznatkov boli žiaci odmenení certifikátom aj hodnotnými CD s dokumentárnymi filmami P. Barabáša.

Verím, že všetky naše deti budú stále viac a viac zvedavé a smädné po vedomostiach. Nám neostáva nič iné, len im držať v tomto trende palce a všemožne ich podporovať.

Za celý kolektív Mgr. Marta Svobodová
foto: archív školy

Prežiť život čo najlepšie

Je to pranie každého. Chceme všetko hneď, nehladiac, kde žijeme, aké sú naše možnosti. To chceme od politikov, od štátu. Chcieť je málo, treba urobiť zásadné rozhodnutia. To sme mohli urobiť vo voľbách. Ako sme to urobili, vidno na volebných výsledkoch politických strán, ktoré sa dostali do Národnej rady Slovenska. Kyvadlo politiky sa deň po voľbách znova spustilo. Vychýli sa k minulosti, ktorú poznáme, alebo sa preklopí k budúcnosti, o ktorú sa treba starať? Voľby vyhrali politici alebo občania, takúto otázku si budeme klásť nasledujúce štyri roky. Vlak prosperity a spokojnosti „stojí“ na stanici a čaká, kto do neho nastúpi, s akým potenciálom. Dôležité je sa pohnúť. Čakatelka sa nám premnožila v neďalekej minulosti, čakali, ako to všetko dopadne. Teraz je už jasno, „karty sa rozdávali“, len nie je jasné, kto bude mať kľúče od miešačky. Keď ich súkvetie politických strán dostane, budeme vedieť, či do vlaku prosperity nastúpime a bude sa tam dávať náklad slušnosti, poriadku a hlavne hospodárskej prosperity, alebo nám budú stačiť fúriky, na ktoré sme si zvykli.

Peniaze sú boh, v ktorého veríme všetci,

zhodnocujú ľudskú prácu, tovar, ktorý kupujeme, náš majetok. Vlastne koordinujú ekonomiku štátu, občanov. V predvolebnej kampani sa to len tak hmýrilo sľubmi. Ale nie je jasné, z ktorého vrečka ich štátna pokladnica bude vyťahovať. Štát je zadĺžený, vlastne žijeme z pokladničky Európskej únie. Tí, ktorým sme dali dôveru vo voľbách, to veľmi dobre vedia, hmlisto načrtli aj riešenia, ale vyzerá to tak, že tento problém budú riešiť aj občania, voliči. Potichu sa predpokladá uťahovanie opaskov a racionálne používanie peňazí.

Slováci v minulosti pri politických a hospodárskych zmenách vždy spozorneli, istotu videli v peniazoch a v majetkoch. To ostalo doteraz aj v Tisovci. Bytový fond Tisovca a Rimavskej Pily je takmer na 95% v súkromnom vlastníctve. Investuje sa do obnovy rodinných domov a objavujú sa aj novostavby. Žriedlom miestnej ekonomiky môže byť využívanie pozemkov, ležia väčšinou úhorom a zásobuje nás Poliak. Je to pohodlné, ľahšie je kúpiť ako vypestovať. Ľudia ani nevedia, že sú vlastníkmí pozemkov a profituje na tom niekto iný. Štát má tiež za ušami a zdráha sa vrátiť takýto majetok. Má na to vybudovanú silnú administratívu. Videli sme to pri zonácii Národného parku Muránska planina. Vždy sa vymyslí dáky beťah v podobe chránených areálov. V podstate zas ide o peniaze, treba spozornieť.

Zdaňovanie súkromného majetku je zatiaľ únosné. Ako to bude ďalej lebo v tom štát vidí peniaze, odpoveď dajú tí, čo dostanú kľúče od miešačky.

Obrazom Tisovca a Rimavskej Pily sú ľudia, ktorí tu žijú.

Takýto obraz vidíme každý deň. Či si to všimli politici v predvolebnom chvate? Na Tisovec a Rimavskú Pílu sa veru nestačili pozrieť. Bola tu SNS, ale veľmi nezahviezdili, lebo si Tisovec neprečítali. List problémov si málo preštudovala i Republika. Súčasní poslanci NR Slovenska sú sčítaní vo svetovej politike, ale na Tisovec nestačili. Všetci sa ponáhľali ďalej. Kotlebovci boli na zraze automobilových veteránov, ktorý zorganizovala reštaurácia Kôlnička. Ostatné politické strany nás nechali pred voľbami v bahne konšpirácií a informácií, ktoré sme si mohli preberať ako suchý bôb.

Clementisova cesta v septembri bola príležitosťou na pozdvihnutie tisovského sebavedomia. Pripomenúť si históriu, to je úcta, ktorú si Tisovec zaslúži. Šanca bola na slávnostnom koncerte venovanom obetiam represálií v katolíckom kostole. Hostia z Maďarska a Českej republiky sa toho dôstojne zhostili. Tisovec zachraňovali primátor s prednostkou. Ornamentom tejto pripomienky bolo vystúpenie speváckej skupiny Nôta pod vedením viceprimátorky Marty Svobodovej. Poslanci, okrem účinkujúceho Roberta Boháčika, a miestna inteligencia chýbali.

Na septembrovom mestskom zastupiteľstve mali poslanci rozlúsknuť dôležitý bod rokovania - konsolidovanú správu Tisovca za rok 2022. Prebytok je 1 985 eur. Bol už odsúhlasený záverečným účtom. S tým, že neboli dočerpané položky, o ktorých rozhodovali komisie v minulom roku, zjavne šetrili na obraze

Tisovca. Všetko prešlo hladko, bez pripomienok, čiže pasent. Načrtla sa i energetická budúcnosť bytov, ktoré obhospodaruje Mestský podnik služieb, dotácie štátu na teplo končia v decembri. Bude treba ekonomickú barličku na podopretie prosperity Mestského podniku služieb, aby služba nezdražela, štát možno dá a tak prispejeme všetci. To je tá sociálna demokracia.

Obnovuje sa Plán sociálneho a hospodárskeho rozvoja, dokument o novej prosperite v Tisovci. Jeho realizácia sa zatiaľ takmer neodlepila od napísania a schválenia, je čo vyčítať minulosti.

Náš klenot, tisovskú prírodu, sme nedokázali predať. Vzorom je Čertova dolina na Bánove. Podnikateľ zo Zbojsk to trafil, trasa cez túto feratu začína na Zbojskách a končí tiež tam. Tisovec si môže labu lízať, tú medvediu, čo nám behá po Hradovej.

Čo ďalej? To nás budí zo sna minulosti

Minulosť, ako sme ju poznali i, tú dávnejšiu, sa nevráti, lebo sme ju už prežili. Dvackrát sa prežiť nedá. Mladšia generácia aj my sme poznačení vojnou v susednom štáte. Je to drastická skutočnosť, ktorá zanecháva stopu, ktorá sa nedá vymazať. Žijeme v tieni obáv.

Treba však žiť ďalej. Tisovec a Rimavská Píla nás neopustí, záleží od príležitostí, ktoré nám ponúkne politika. Naša prosperita zatiaľ závisí aj od tých, ktorí pracujú mimo Tisovca, prinesú sem peniaze. Peniaze sú pamäť dobrých skutkov, je dôležité, na čo sa použijú. Ide aj o verejné peniaze, ktoré prichádzajú do mestskej pokladne z daní a štátu.

Voľby nám zamiešali miestnu politiku, stojíme na točni, ktorá sa otáča do smeru vyhlásení o pozdvihnutí regiónov. Kto sa z politikov dokáže pozrieť na tisovský región očami novej prosperity? Tisovec je ďaleko od Bratislavy, tak miestni poslanci a primátor musia priblížiť Tisovec Bratislave, len tá cesta nebude jednoduchá.

Prežiť život, aj ten politický, či poslanecký čo najlepšie, ustúpiť múdrosti a správne rozhodovaniu. Z populizmu máme iba sklamanie. Skúška, ako prežiť život lepšie, opäť začína. Aj Tisovec žije preto, lebo tu žijú ľudia a budú tu chcieť žiť!

Vladimír Pašiak

Zo žiackej tvorby ZŠ

Laura Tremmelová : Tichá prosba

Pane, daj mi silu!
Obzrieť sa na chvíľu...

Neriešiť pohľady ľudí.
Veď tí sa mi zdajú čudní...
Lásku, šťastie, chce mať každý!
Väčšinou sú ľudia vlažní...

Veď priať vraj si všetko smieme,
i to, čo má zostať utajené...

Ako je to? Stále sa pýtam.
Odpoveď je vo mne skrytá...

Na nehučné a nemé pýtanie,
sú odpovede často šifrované...

Prosiť smieme.
Áno, vieme...
Teda prosím, šepkám, volám...
v srdci veľkú nádej chovám... AMEN!

Kade-tade svetom 6 (Život na vlnách)

Ďalej nasledoval ostrov Curacao, ktorý je vzdialený len 65 kilometrov od Venezuely. Tak ako Aruba aj tento ostrov patrí Holandsku. Moja loď zakotvila v hlavnom meste Willemstad. Časť námestia je dosť podobná Amsterdamu. Je to menšie prístavné mesto väčšinou plné

turistov, ktorí sem prichádzajú viac menej na výletných lodiach. Žije tu približne 158 tisíc ľudí. Národný jazyk je holandčina, ale bez problémov sa tu dorozumiete aj anglicky alebo španielsky. Tu som si obehala len námestie, pár obchodov a zastavila som sa na kávu. V mojej blízkosti sa nachádzala len jedna malá pláž, ale voda bola studená, aj keď ma lákala krištáľovo tyrkysová voda, tu som kúpanie vynechala. Opäť som sa trochu pobavila na milo vyzerajúcej vianočnej výzdobe. Aj keď myslím si, že u nás už pomaly Vianoce vyzerajú rovnako. Síce nemáme pláže, ale taký ten pravý sneh je aj u nás už pomaly raritou. Je to veľmi zaujímavý ostrov, rovnako ako ostrov Bequia, nazývaný aj Ostrov oblakov, ktorý som tiež na moment okúsila. Loď kotvila pri meste Port Elizabeth. Tento ostrov je súčasť ostrovov Svätý Vincent a Grenadíny. Etnické skupiny tvoria Afričania, Škóti a Karibčania. Žije tu cez 5000 obyvateľov. Je to obľúbená destinácia hlavne pre potápačov. Je tu veľa potápačských lokalít, kde sa môžete ponoriť do plytkých jaskýň či ku vrakom lodí, kde vidíte korytnačky, homáre, murény a mnoho iných druhov rýb. Bequia je taktiež známy tým, že je to jedno z mála miest kde sa môžu loviť veľryby. Loviť môžu len domorodci, aj to len tradičnou metódou lovu a teda ručne hádzaných harpún v malých a otvorených plachetniciach. Takouto metódou môžu uloviť až štyri veľryby za rok. Pravdaže aj tu sa stáva, že porušujú domorodú tradíciu lovu tým, že používajú motorové člny a prenasledujú veľryby s harpúnovými zbraňami. Ostrov ma kľudnú atmosféru, obyvatelia sú

Spomienka na Clementisa inou optikou

Už je dlhoročnou tradíciou, že na konci septembra si pripomíname nášho rodáka Vladimíra Clementisa športovým podujatím - turistickým pochodom - a v posledných dvoch desaťročiach i kultúrnym podujatím, koncertom venovaným represáliám 50. rokov. Všetci domáci to evidujeme, aj s tým počítame a môžeme si plánovať našu účasť na týchto podujatiach. Tohoto roku športová časť – turistický pochod - zrejme nenaplnil očakávania organizátorov. Mnohí sa obávali nepriaznivej predpovede počasia, čo je pochopiteľné a akceptovateľné.

Čo je však zarážajúce a smutné, i kultúrna časť, koncert, v ktorom vystupovali už tradiční účinkujúci, Mužský spevokol dr. Samuela Daxnera, učiteľa ZUŠ, nový a výborný spevokol Nôta a hostia z partnerského Putnoku, nenašla odozvu v domácom publiku / v tomto prípade počasie nemalo vplyv/. A tu sa mi pri pohľade do publika v katolíckom kostole, v ktorom bol koncert, kde bolo viac účinkujúcich ako obecnstva, prirodzene natíska otázka - **kde ste, miestne elity?**

Kde ste páni poslanci a pani poslankyne?! Zvolili sme si vás, aby ste reprezentovali Tisovec. Či spomienka na jedného z rodákov, ktorým

priateľskí a poradia ohľadom všetkého. Od rána som rozmýšľala, čo podniknem poobede. Väčšina kolegov sa rozhodla ísť na prenádhernú pláž, ktorá ma taktiež lákala, ale ja som mala v ten deň dobrodružného ducha a tak som sa s kamarátom vybrala na druhú stranu ostrova pozrieť morské korytnačky. Bola to malá organizácia s pár korytnačkami. Trochu to bolo sklamanie, ale len ohľadom tej organizácie. Nachádzala sa totiž na krásnej pláži, cesta tam bola tiež úžasná. Jeepom sme išli cez palmové lesy a menšie bralá. Tie výhľady mi v predstavách ostanú navždy. Cítila som sa ako vo filme. Ostrov je fakt krásny a taktiež máte možnosť tu lodnou dopravou pobehať všetky ostrovy naokolo. Dá sa tu zažiť dobrodružná dovolenka. Jedlo aj hotely tu vyjdú pomerne lacno, už len tie letenky...

Ako posledný štát, ktorý som navštívila, bol štát Antigua a Barbuda. Je to štát, ktorý leží na troch ostrovoch, Antigua, Barbuda a Redonda. Ja som bola na ostrove Antigua v hlavnom meste Saint John. Boli sme tu už tretíkrát a stále bolo čo objavovať. Naša loď zvykne usporiadať niekedy výlety za symbolickú cenu.

Tentokrát pre nás zorganizovali zipling, kde sme sa v džungli vyšantili na lanovkách. Zipline je lanovka, kde sedíte v popruhoch a spúšťate sa po stromoch od jedného bodu k druhému. Bola to fakt zábava, aj keď v niektorých momentoch to bolo celkom strašidelné a to hlavne pre človeka, ktorý sa bojí výšok ako ja. Keď som toto miesto navštívila druhýkrát, išli sme si užiť Dickenson bay pláž, ktorú viacerí pokladajú za tú najkrajšiu na Antigüe. Pláž bola fakt krásna, aj keď viac menej bolo pod mrakom a asi deň dozadu bola búrka, takže voda bola mierne zamútená a nepokojná. Tak ako prechádzajúce ostrovy aj tento ostrov toho ponúka fakt veľa, ale treba byť opatrný a radšej ísť v skupinke. Obyvateľstvo sa tu prevažne skladá z potomkov otrokov z Afriky, ktorých sem dovezli, aby pracovali na plantážach cukrovej trstiny. Ale sú tu aj Európania, hlavne z Anglicka, a tiež Portugalci. Dorozumiete sa tu angličtinou, ktorá je aj úradným jazykom. Na konci tohto kontraktu som bola naozaj vyčerpaná a mala som už toho dosť, nevedela som sa dočkať domova, kde si pár týždňov oddychnem. Letela som z Miami do Londýna a z tade do Viedne a potom už len niekoľkými autobusmi do Tisovca.

Toto všetko, tieto časti zeme, som mala možnosť spoznať vďaka mojej práci stewardky na lodi. Je to náročná práca, ale to spoznávanie nových miest, kultúr či ľudí je úžasné. Napíňa ma to, a možno sa budem opakovať, keď napíšem, že to nie je vždy perfektné, ale asi tie lepšie veci tu prevažujú a preto sa neviem dočkať môjho ďalšieho dobrodružstva, môjho ďalšieho kontraktu, ďalších zaujímavých miest...

Katarína Perenčajová

foto: archív autorky

sa radi chválime, nestojí za účasť na spomienke? Žiaľ, nie je to len absencia na podujatí 22. septembra, ale i nezaujím a neúčast' i na viacerých prechádzajúcich podujatiach, ktoré si pripomínali dôležité historické udalosti a iné ďalšie podujatia, ktoré so zánietením pripravujú aktéri – Tisovčania, vaši voliči. Alebo to nepatrí do vášho portfólia, lebo to nie je finančne ocenené?

Kde ste, vážení pedagógovia a pedagogičky, ktorí i napriek nedôstojnému finančnému ohodnoteniu patríte kelite národa, lebo svojou prácou formujete to najcennejšie, čo máme - deti, ktoré sú budúcnosťou Slovenska? A opäť nie je to len absencia na podujatí 22. septembra. Je to, rovnako ako v prípade poslancov, dlhodobý jav. Ak vás účasť na tomto podujatí svojim morálnym apelom neoslovila a svojou neúčastou ste chceli vyjadriť svoj postoj, mohli ste k tomu pristúpiť i pragmaticky a kolegiálne svojou osobnou účasťou podporiť svojich kolegov, kolegyne, - účinkujúcich. Elity národa by však mali mať jasno v hodnotových postojoch, pretože svojim konaním sú príkladom.

Ku elitám radíme i duchovných. Tí dvaja, katolícky farár Artur Ciepielski a evanjelický farár Vladimír Ticháň, sa dôstojne zhostili svojej úlohy.

Helena Pašiaková

Ďalší úspešný tenisový turnaj štvorhier za nami

Po roku sa v Tisovci uskutočnil už tradičný šiesty ročník turnaja štvorhier o Putovný pohár TsT, ktorý sa konal 23.9.2023 pod hlavičkou Tisovského spolku tenistov.

Turnaj sa začal ráno o 8:00 hod rozlosovaním tímov do dvoch skupín, kde sa bojovalo o umiestnenie. Pokračovalo sa v štýle PLAY OFF, čiže vyradovacia fáza a nakoniec boje o 3. miesto a finále. Počasie nám celkom neprialo a turnaj musel byť na hodinu prerušený. Veľká túžba hráčov po výhre však potlačila aj zlé počasie, ktoré sa nakoniec umúdrilo a vydržalo až do konca. Turnaja sa zúčastnili hráči Tisovca, Hnúšte, Revúcej, Muráňa, Popradu, ale aj náš kamarát Tomáš, ktorý na turnaj priletel až z Anglicka. Po tuhých a veľmi vyrovnaných bojoch si víťazstvo a hlavnú cenu tenisové rakety a putovný pohár TsT vybojovala dvojica Krempaský – Maniak z Popradu. Druhá skončila dvojica Tauber – Kocún z Popradu a tretie miesto si vybojovali domáci tenisti bratia Pavol a Peter Michalkovci.

Chcel by som sa poďakovať členom TsT za prípravu tenisových kurtov na turnaj, tiež p. primátorovi Jánovi Vengrínovi za sponzorovanie kapustnice. Veľká vďaka patrí našim členom TsT, Vladovi Pašiakovi, ktorý nám pripravil výborné raňajky a ešte lepšiu kapustnicu a správkyni Ivete Dianiškovej za lahodné palacinky. Týmto sa už roky starajú o to aby hráči vydržali hrať až do konca.

Tešíme sa na ďalšie turnaje.

Peter Brndiar, predseda TsT

VÝSLEDKY VOLIEB DO NR SR v Tisovci a Rimavskej Píle- 30.9.2023

Strany podľa čísel	Volebné okrsky					Spolu
	1.	2.	3.	4.	5.	
Pirátska strana - Slovensko	3	1	3	/	2	9
Princíp	/	/	/	/	/	/
Progresívne Slovensko	32	34	50	42	15	173
Spoločne občania Slovenska	/	/	1	1	1	3
OL'ANO a priatelia	38	24	34	21	19	136
Komunistická strana Slovenska	1	/	/	/	/	1
Maďarské fórum, Občianski demokrati Slovenska, Za regióny, Rómska koalícia, Demokratická strana	/	/	/	/	/	/
Vlastenecký blok	/	/	/	1	/	1
Modrí, Most-Híd	/	/	1	1	/	2
Spravodlivosť	/	/	/	/	/	/
Slovenské Hnutie Obrody	/	/	/	/	/	/
Sloboda a Solidarita	8	17	14	26	7	72
SME RODINA	28	73	45	51	20	217
MySlovensko	/	/	2	/	/	2
Slovenská národná strana	16	34	47	25	12	134
SMER - SD	48	122	130	106	48	454
HLAS - SD	34	94	82	66	47	323
SZÖVETSÉG - ALIANCIA	1	1	/	/	/	2
SRDCE vlastenci a dôchodcovia - Slovenská národná jednota	/	1	/	1	/	2
SDKÚ - DS	/	1	/	/	/	1
Kotlebovci - LS NS	8	7	5	7	5	32
Demokrati	3	5	4	6	8	26
KDH	7	7	25	10	4	53
KARMA	1	/	/	/	/	1
REPUBLIKA	21	30	27	30	6	114

VOLEBNÁ ÚČASŤ V TISOVCI:

Počet voličov zapísaných v zozname voličov	471	765	738	661	369	
Počet voličov zúčastnených na hlasovaní	254	466	476	402	204	
Počet voličov, ktorí odovzdali obálku	253	466	476	401	204	
Počet platných odovzdaných hlasov	249	451	470	394	194	
% zúčastnených voličov na hlasovaní	53,92%	60,91%	64,49%	60,81%	55,28%	59,08%

spracovala: Miroslava Kojnoková

Chronos, kairos a kniha o EGT

Dve grécke slová, ktoré znamenajú čas, no ich význam je rozdielny. Chronos označuje čas, tak ako ho vnímame – koľko trvá napr. hodina vyučovania, koľko rokov majú deti a pod. Kairos je ten pravý čas na niečo bez ohľadu na to aký je deň, či koľko je hodín, napríklad čas urobiť dôležité rozhodnutie, čas začať konať. Čas kairos je pravý čas na konkrétnu vec alebo čin.

Obidva časy sú dôvodom bilancovať a spomínať v súvislosti s EGT. Rok 1989 - čas kairos - priniesol šancu na zmenu asi vo všetkých oblastiach verejného života. Vôľa a chuť zmeniť a skvalitniť vzdelávanie našich detí po rokoch vymývania mozgov komunistickou ideológiou /je naozaj za nami?/ viedla vďaka nadšeniu niekoľkých ľudí k vzniku bilingválneho gymnázia v tom čase druhého na Slovensku. Vďaka osobným predpokladom, nadšeniu a húževnatosti emeritná riaditeľka Helena Pašiaková dokázala skoro nemožné. V malom mestečku v Gemeri-Malohonte, s úsmevom povedané v Bohom zabudnutom kraji, alebo citujúc klasika Fica – „na východe nič nie je“, sa s výraznou pomocou americkej cirkvi podarilo otvoriť jedno z najlepších gymnázií na Slovensku. Toľko k času kairos.

Čas chronos vedie k bilancovaniu minulých rokov. Prešlo ich tridsaťjeden. Zo školy odišlo mnoho vzdelaných mladých ľudí, ktorí sa uplatnili v pracovných pozíciách prinášajúcich osoh celému Slovensku. Hrdo sa hlásia k svojej škole, s vďakou spomínajú na

roky štúdia. Ozaj, bolo by zaujímavé zistiť koľko absolventov bolo za tých tridsaťjeden rokov z Tisovca a koľko dostali šancu časť štúdia absolvovať aj v USA. Študenti v knihe Čriepky spomienok s láskou spomínajú na čas strávený v Tisovci na EGT. Na uplynulý čas spomínajú aj Tisovčania, učitelia a rodičia, ktorí boli súčasťou života gymnázia. Osudy niektorých, ktorých poznám, sa rôzne vyvíjali, prešli osobnými skúškami, názorovými zmenami, niektorí až úplným obratom k totalitným ideám, čo sa absolútne vylučuje s ideálmi pri zakladaní školy. Plynúce roky nás formujú aj deformujú.

Z knihy sa okrem iného dozvieme aj o ťažkostiach sprevádzajúcich existenciu školy, paradoxne z radov cirkvi alebo zamestnancov vlastnej školy. Zakladajúca riaditeľka všetko dokázala ustáť, nikdy názorovo neuhla, doviedla školu na významné postavenie nielen v regióne ale aj v rámci Slovenska.

Čas chronos plynie ďalej. EGT žije svoj život pod novým vedením, ponúka možnosť vzdelávania ďalším mladým ľuďom. Nech jeho absolventi naďalej dostávajú kvalitné vzdelanie, ktoré ich pošle do života ako múdrych a dobrých ľudí.

Pre tých, ktorým sa nedostala informácia o knihe, knihu Čriepky spomienok od autorov Heleny Pašiakovej, Ladislava Čajku a kolektív je možné kúpiť v tisovskom knižkupectve a lekárni.

Ludmila Žabková

Clementisove dni 2023

V dňoch 22.- 23. septembra sa v Tisovci konali spomienkové oslavy venované Vladimírovi Clementisovi, ktorý sa v Tisovci narodil 20. septembra 1902. Súčasťou bol aj diaľkový turistický pochod Clementisovou cestou z Pohorelej a Zbojsk cez sedlo Burda do Tisovca.

Spomienkové oslavy na tisovského rodáka sa začali už v piatok prijatím hostí na radnici z maďarského Putnoku a moravskosliezskych Ludgeřovic.

Piatkový program pokračoval v rímsko-katolíckom kostole v Tisovci 20. ročníkom Koncertu obetiam represálií 50-tych rokov. Kultúrne podujatie tradične otvoril miestny Mužský spevokol Dr. Samuela Daxnera pod vedením Gabriely Rúfusovej. Koncert uviedol a hostí privítal Michal Stejskal, vedúci oddelenia kultúry a športu. So svojimi príhovormi predstavili Artur Ciepielski - katolícky farár, Vladimír Ticháň - administrátor zboru ECAV a Monika Koncošová - predsedkyňa MO MS. Svoje umelecké nadanie predviedli – Základná a základná umelecká škola Jozefa Péczeliho Putnoku, Základná umelecká škola v Tisovci a Mužský spevokol Dr. Samuela Daxnera. Kultúrny program ukončil domáci spevácky zbor Nôta.

V sobotu podujatie pokračovalo turistickým prechodom Clementisovou cestou. Guľaš pripravený na Burde navarili partneri z obce Závadka nad Hronom.

Popoludní sa hŕstka turistov, spolu s delegáciou mesta Ludgeřovice zišla pred Pamätníkom Vlada Clementisa, ku ktorému položili veniec. Prítomným sa prihovoriť primátor mesta, Ján Vengrín. Ďakujem všetkým zúčastneným. Som rád, že sa v našom meste ešte nájdu ľudia, ktorí si vážia minulosť, chcú si uctiť osobnosti nášho kultúrno-spoločenského života a budú pripomínať ostatným kolegom, či priateľom, že je dôležité nezabúdať na osobnosť Vlada Clementisa, ako aj mnoho ďalších, ktorí obetovali životy pre našu slobodu. Tešíme sa na stretnutia pri ďalších kultúrno-spoločenských podujatiach v Tisovci.

Michal Stejskal, vedúci oddelenia kultúry a športu pri MsÚ v Tisovci

